

Náměstíčko, které si žilo svým vlastním životem

09.01.2024

Své jméno dostalo před 65 lety podle slavné bitvy u Tachova. Původně mělo šestkrát větší rozlohu, stávala tam městská váha, tržiště a poblíž elektrárna.

Nenápadný plácek stojící v místě, kde Husitskou ulici střídá Hartigova, patří mezi nejmenší pražská náměstí. Od roku 1958 připomíná jeho název bitvu u Tachova, ve které husitská vojska porazila v roce 1427 třetí křížovou výpravu. Ta měla přitom znamenat pro husity katastrofu — tisíce křížáků vedl totiž biskup z jihoanglického Winchesteru Jindřich Beaufort, člen inkvizičního soudu, který poslal na hranici například Johanku z Arku. Když ale jeho armáda dotáhla k Tachovu a uviděla blížící se husity, žoldáci se jich lekli a i přes Beaufortův řev utekli do Německa.

Náměstí vzniklo někdy v polovině 19. století, kdy se objevilo v základním plánu žižkovských ulic stavitele Karla Hartiga jako nevyužitý bezejmenný prostor na okraji Husovy třídy. Původně byla jeho rozloha asi šestkrát větší, dosahovala až po Rokycanovu ulici k sokolovně. Roku 1875 dostalo konečně své první jméno podle vojevůdce Jana Žižky. Za tři roky tu vyrostla obecní váha a místu se od té doby neřeklo jinak než Vážák. Zařízení využívali například obchodníci, kteří díky němu mohli zaplatit trhovou daň a své zboží pak dodat nebo prodat na největším žižkovském tržišti na Prokopově náměstí.

Prostor se postupně plnil a nabýval na důležitosti. Přispěla k tomu i jedna z prvních městských elektráren v celém Rakousku-Uhersku, která nedaleko něj v roce 1889 vyrostla. Později tu vznikla taky sokolovna a tržnice. Severní stranu území ohraničoval Vítkov, u jehož paty vedla turnovsko-kralupsko-pražská dráha. Vlaky po ní jezdily tak blízko pavlačím, že cestující mohli téměř vidět do hrnců hospodyněk.

Tachovské náměstí dlouho stálo mimo urbanistickou koncepci i pozornost architektů, a žilo si proto vlastním životem. Sloužilo hlavně jako proluka umožňující přístup na vrch Vítkov, ale taky jako stanoviště popelnic, skladiště dlažebních kostek, parkoviště metařských vozíků i kárek na sníh. Bývala tu pumpa, trafika, záchody, vchod do tržnice nebo pojízdné závory — jakási železná brána, kterou se chodilo na Vítkov a která se zavírala při průjezdu lokomotivy. Pro jeho opuštěnost milovaly tenhle žižkovský kout zejména děti, které si tu stavěly bunkry a klubovny. V rohu náměstí dodnes stojí lokál U Slovanské lípy honosící se titulem nejstarší hostinec na Žižkově.

Právě na tomhle malém prostranství došlo ale v roce 1953 k jednomu z největších stavebních zásahů v rámci celé Prahy — skončila tu ražba tři sta metrů dlouhého tunelu, který propojil Žižkov s Thámovou ulicí v Karlíně. Zatímco do té doby trvala pěším cesta do sousední čtvrti kolem sedmnácti minut, podzemní koridor s převýšením 29 metrů ji zkrátil na čtyři. Původně měla vzniknout taky větev pro automobily, a dokonce i tramvaje. Aby sklon trasy nebyl tak příkrý, doprava by ústila v karlínské Šaldově ulici. Z nápadu ale nakonec sešlo. Součástí stavby je funkční protiatomový kryt pro přibližně dvanáct set osob a další rozlehlá místnost, ve které dnes Ústav jaderné fyziky provozuje svůj urychlovač částic.

Galerie

3 fotografie

